

Masopustní obchůzka 2010

se koná 13.2.2010

Masopustní průvod maškar - lidově zvaný "vostatky"

V obci Vortová, jakož i v několika dalších obcích v okolí Hlinska v Čechách, se dodnes zachovává stará lidová tradice obcházení masopustního průvodu maškar, lidově se tomuto zvyku u nás říká vostatky.

Vostatky se konaly vždy poslední den před začátkem půstu, tj. v úterý před popeleční středou. V posledních letech se vlivem zaměstnanosti lidí přesunuly na dny pracovního volna, tedy na předcházející sobotu. Kromě této změny a snad používaných materiálů na výzdobu masek se maškara u nás zachovala v podobě ze začátku minulého století. S vědčí o tom také fakt, že se u nás strojí do masek pouze muži, a to i do masky zvané "žena".

Celá maškara se dělí na maškaru "červenou" a "černou". Červenou maškaru tvoří dva červení a dva modří "turci", "laufr" také nazývaný "strakatý", "žena" a "kobyly".

*Za "turky" chodí mladí a
svobodní mládenci.*

*"Strakatý se ženou"
první oslovují obyvatele
každého domu.*

Celý průvod vede "kobyła".

Černá maskara se skládá z "kominíků", "rasů", "židů" a "slaměných"

"Kominíci" si hledí komínů a také všech přihlížejících.

"Rasové" každého vyšetří a stanoví diagnózu.

"Židi"s každým obchodují.

Masopustní obchůzka 2010

se koná 13.2.2010

Masopustní průvod maškar - lidově zvaný "vostatky"

V obci Vortová, jakož i v několika dalších obcích v okolí Hlinska v Čechách, se dodnes zachovává stará lidová tradice obcházení masopustního průvodu maškar, lidově se tomuto zvyku u nás říká vostatky.

Vostatky se konaly vždy poslední den před začátkem půstu, tj. v úterý před popeleční středou. V posledních letech se vlivem zaměstnanosti lidí přesunuly na dny pracovního volna, tedy na předcházející sobotu. Kromě této změny a snad používaných materiálů na výzdobu masek se maškara u nás zachovala v podobě ze začátku minulého století. S vědčí o tom také fakt, že se u nás strojí do masek pouze muži, a to i do masky zvané "žena".

Celá maškara se dělí na maškaru "červenou" a "černou". Červenou maškaru tvoří dva červení a dva modří "turci", "laufr" také nazývaný "strakatý", "žena" a "kobyly".

*Za "turky" chodí mladí a
svobodní mládenci.*

*"Strakatý se ženou"
první oslovují obyvatele
každého domu.*

Celý průvod vede "kobyła".

Černá maskara se skládá z "kominíků", "rasů", "židů" a "slaměných"

"Kominíci" si hledí komínů a také všech přihlížejících.

"Rasové" každého vyšetří a stanoví diagnózu.

"Židi"s každým obchodují.

Každá maska má na vostatky určitou roli a také své místo v řazení průvodu: kobyly vždy průvod vede a ras ji ze zadu popohání, za nimi jdou strakatý se ženou a turci, poté následují kominíci, slamění a židi, všichni doprovázeni říznou dechovkou.

Po provedení obřadu žádosti o povolení u starosty obce se průvod maškara vydá na obchůzku všech stavení ve vesnici. U každého domu požádá strakatý se ženou pána nebo paní domu o dovolení pro maškara tento dům navštívit a zároveň se optají kolik a jaké písničky chtějí domácí zahrát. Muzika hraje, turci tančí a ostatní maškara si rozebere obyvatele domu a ostatní přihlížející a dají se "do práce".

Rasové nabízejí kobytku hospodáři "do tahu" i "do chovu" a ptají se po zdravotním stavu všech hospodářských zvířat, ale dnes, kdy je hospodářských zvířat již málo, často dojde na zdravotní prohlídky samotných obyvatel domu.

Kominíci si hledí vymetání kamen a kominů hospodyňkám, ale především mají za úkol každého, kdo se jen přilepe, máznout pro štěstí na tvář mazadlem připraveným z vymetených sazí. V tomto zkrášlování přihlížejících jim pomáhají ještě kobytky a slamění.

Ale slaměný má na vostatky ještě daleko důležitější poslání; podle mytologie plodnosti si každá hospodyně utrhlá ze slaměného stýblo slámy pro dobré vyvedení hus, a jí samotné přispělo k utužení zdraví a plodnosti pořádné vyvalení se se slaměným, nejlépe v závěji sněhu.

A nakonec židi, ti mají za úkol obchodovat, nabízejí rozličné služby jako stříhání, holení, a potom také mají na prodej různé potřebné i nepotřebné zboží.

Za tuto všechnu "práci" je celá maškara od hospodáře obdarována malou finanční částkou ale hlavně pohoštěním skládajícím se především z tradičních koblih a sklenky alkoholu.

A takto obejde maškara za zvuku muziky a všeobecného veselí celou obec. Navečer se celá maškara sejde v hospodě k provedení obřadu porážení kobyly. Ras přečte nad kobytkou rozsudek za domnělé i skutečné hříchy, kobytku odsoudí a zároveň sdělí přítomným, jak bude naloženo s jejími údy a částmi jejího trupu. Po porážení kobyly celá maškara sejme čepice a utvoří kolem kobyly kruh, muzika hraje pohřební píseň.

Po chvíli zahraje muzika opět z vesela "Kobytky malá.....", kobyta je vzkříšena sklenkou alkoholu a tím končí masopustní obchůzka.

Večer se sejdou téměř všichni obyvatelé obce, i mnoho přespolních, na maškarním plese za doprovodu řízné dechovky. A opět se traduje, že kdo bude na vostatky u muziky vysoko vyskakovat, tomu vyrostou největší voves a bude mít velkou úrodu. Dříve, když se vostatky odehrávaly v úterý, musela muzika skončit přesně o půlnoci, protože popeleční středa byl již začátek pústu. Dnes se pravidelně vostatkové veselí beztrápně protáhne ze sobotního večera až do nedělních ranních hodin.

Na závěr povídání o Vortovském masopustu uvádíme několik obrázků z průběhu celého dne.

O tom, že masopustní průvod maškar má ve Vortové dobrou úroveň svědčí i to, že PhDr Ilona

Vojancová, ředitelka Souboru lidových staveb Vysočina, pozvala vortovskou maškaru již v roce 1997 k účinkování ve skanzenu na Veselém Kopci. Od té doby účinkovala vortovská maškaru na Veselém Kopci každoročně, mimoto účinkovala také v Pardubicích na Pernštýnských slavnostech. Sbor paní a dívek z Litomyšle pořádal v roce 2003 masopust za pomoci vortovských maškar na nádvoří zámku. A prozatím naposledy došlo k "vyvážení" této kultury letos. Městské muzeum ve Svitavách pořádl masopustní obchůzku po svitavském náměstí. Bez zajímavosti není ani to, že se na maškaru přišlo také podívat několik obyvatel Svitav a okolí pocházejících z Vortové. Tito lidé se odstěhovali po druhé světové válce v rámci obydlování vysídleného pohraničí, kam Svitavy také patřily. Dalším místem vystupování vortovské maškary bylo malebné prostředí náměstí v Poličce a přilehlých uliček.

Masopustní průvod ve Svitavách 2004.

Masopustní průvod v Poličce 2004.

